

Document d'arxiu, bocí d'història

Núm. 1

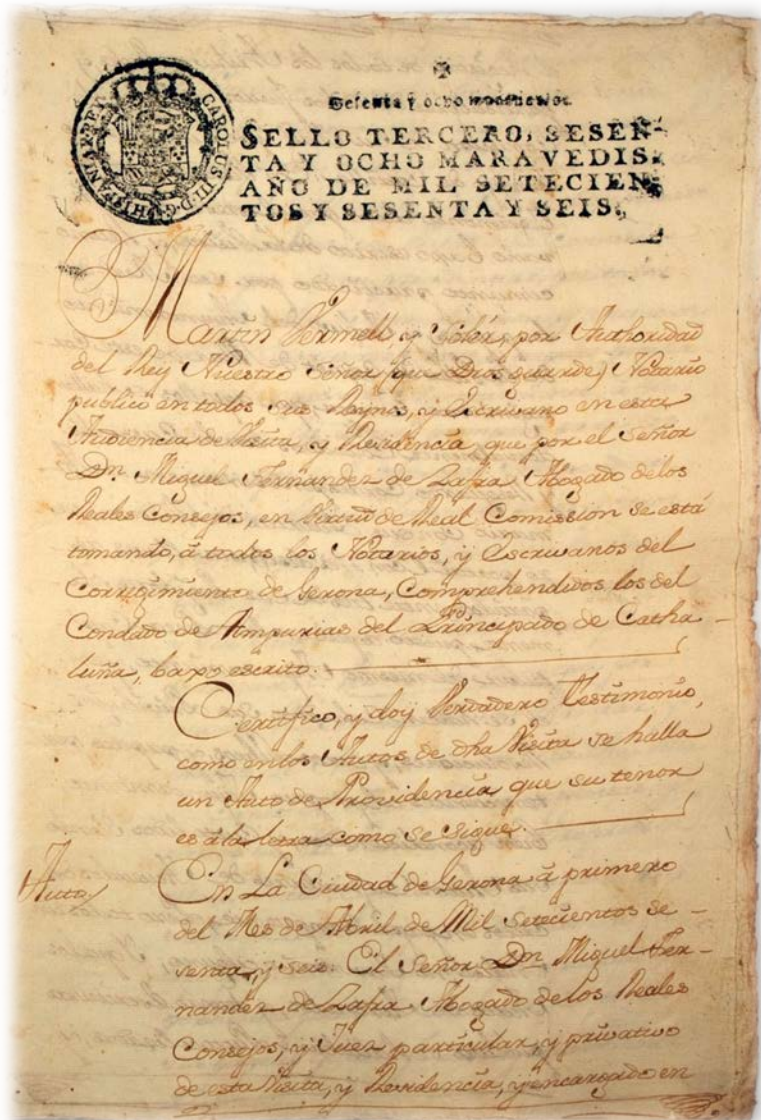
El primer armari de l'arxiu:
una endreça necessària

AJUNTAMENT DE CANET DE MAR
Àrea de Cultura

ARXIU MUNICIPAL
DE CANET DE MAR

El primer armari de l'Arxiu: una endreça necessària

Des del 2008, el 9 de juny es celebra el Dia Internacional dels Arxius que té per objectiu donar visibilitat als serveis i equipaments d'arxiu, així com difondre els seus fons documentals. Amb motiu d'aquesta efemèride us presentem el document que conté la primera referència clara sobre l'organització d'un arxiu municipal a Canet: un certificat emès fa 251 anys.

L'any 1766, el jutge dels Reials Consells Miguel Fernández de Zafra va visitar el municipi de Canet de Mar, per examinar els documents de l'Ajuntament, aleshores custodiats en un simple armari portàtil de fusta.

De tot plegat, se'n conserva un document. Us convidem a llegir el comentari que hem fet sobre el contingut d'aquest document, del qual mostrem també la seva imatge íntegra.

Codi de referència: CAT AMCNM 406 MS 14

Nivell de descripció: Unitat documental simple

Títol: Certificat de la providència sobre la inspecció de l'arxiu de l'Ajuntament de Canet de Mar– atribuït-

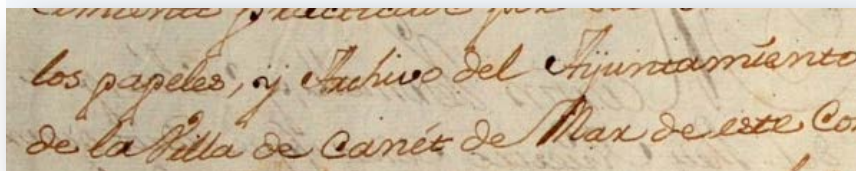
Data: 1766/04/02

Volum i suport: 4 folis, en paper

La inspecció de l'arxiu

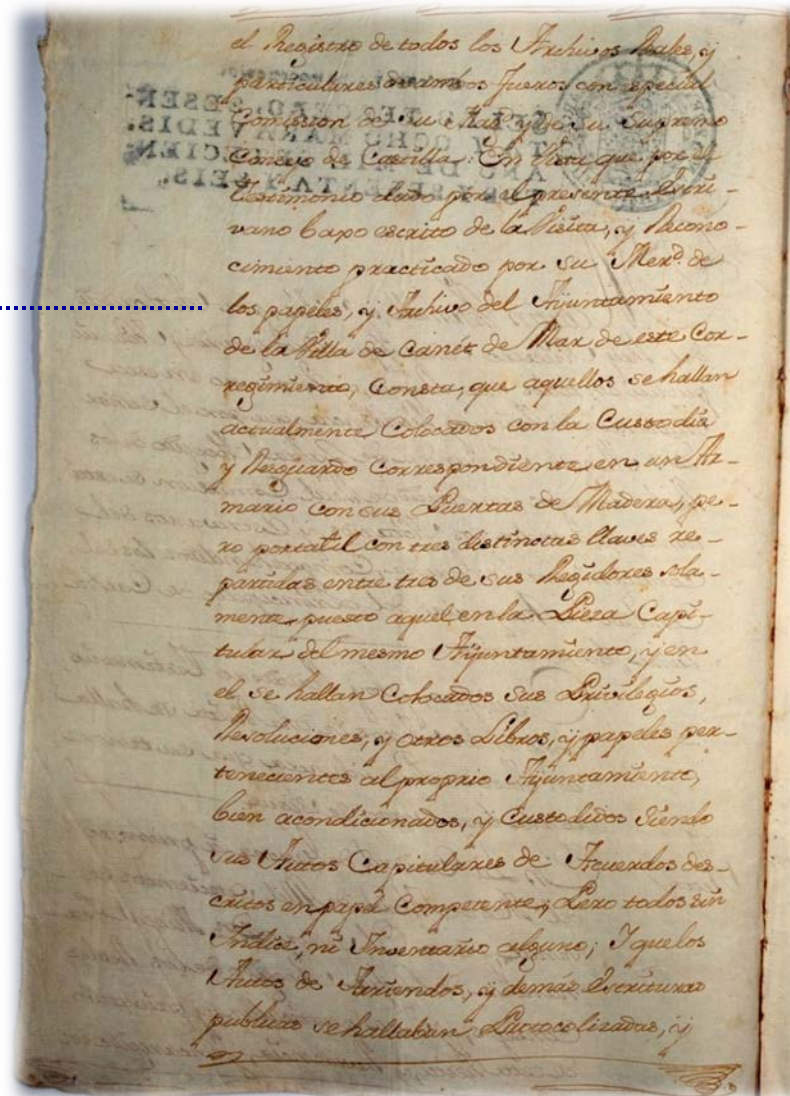
L'1 d'abril de 1766 Miguel Fernández de Zafra, lletrat dels Reials Consells, va dictar una providència (resolució), arran de visitar el municipi de Canet on va examinar l'estat dels documents i de l'arxiu de l'Ajuntament. Com a comissionat de notaris, havia d'inspeccionar els arxius dels municipis del corregiment de Girona, del qual en fou alcalde major. L'acompanyava el notari Martí Vermell i Soler, que un dia després, i a petició dels regidors de Canet, emetia un certificat literal de la providència.

En aquest certificat, el notari informa sobre l'estat en què van trobar “**los papeles y archivo del ayuntamiento**”, dels quals diu que “**aquellos se hallan actualmente colocados [...] en un armario con sus puertas de madera, pero portátil con tres distintas llaves repartidas entre tres de sus regidores solamente [...] y en él se hayan colocados sus privilegios, resoluciones y otros libros y papeles pertenecientes al propio Ayuntamiento [...] todos sin índice ni inventario alguno**”

los papeles, y Archivo del Ayuntamiento
de la Villa de Canet de Mar de este Cor

Certificat de la providència Fol. 1v.
AMCNM 406 MS 14

L'ordre del comissionat de notaris

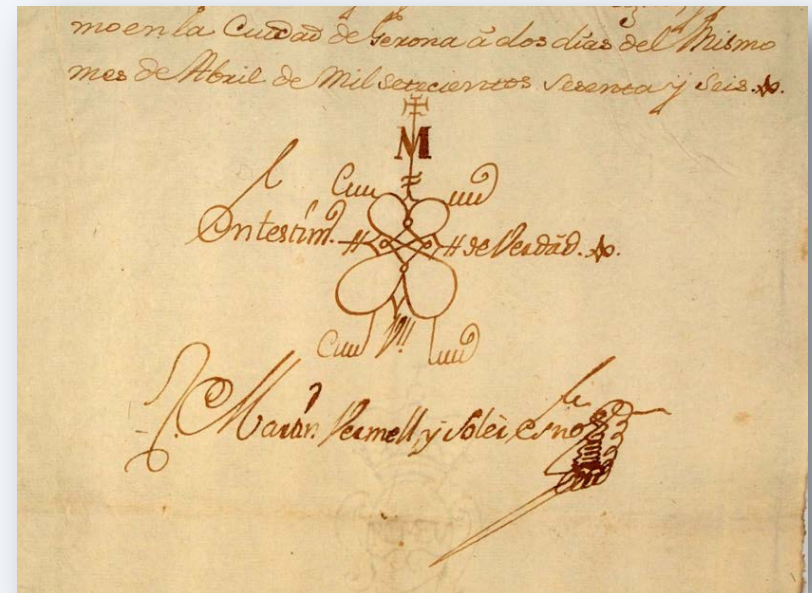
El notari transcriu literalment l'acte de la providència emesa, segons el qual Miguel Fernández de Zafra ordena als regidors que l'armari que custodia l'arxiu o un altre “*de resguardo y capacidad importante*” ha de ser fixat i clavat a la sala capitular de l'Ajuntament, que es modifiquin els panys i que se'n faci un inventari dels documents “*por orden y antigüedad [...] y queden bien enquadernados y foleados o numerados*”. Així mateix l'Ajuntament s'ha d'encarregar de totes les despeses i ho ha de fer en el termini de tres mesos.

El lletrat mana també que l'armari tingui tres panys diferents, que només podrien obrir tres càrrecs municipals: el batlle, l'escrivà i el regidor degà (cadascú amb una clau). Exhorta també als regidors que no es pot permetre “de cap manera” que s'emportin de l'arxiu cap document tal com feien fins aleshores: “*en la conformidad que hasta al presente lo han observado los regidores de aquel Común*”.

La providència va ser notificada el mateix dia pel notari

Martí Vermell i Soler al batlle Francesc Vendrell i al regidor degà Miquel Roig Oliver.

El certificat està datat a Girona un dia després, el 2 d'abril de 1766, i està autenticat amb el signe del notari.

Document d'arxiu, bocí d'història. 1

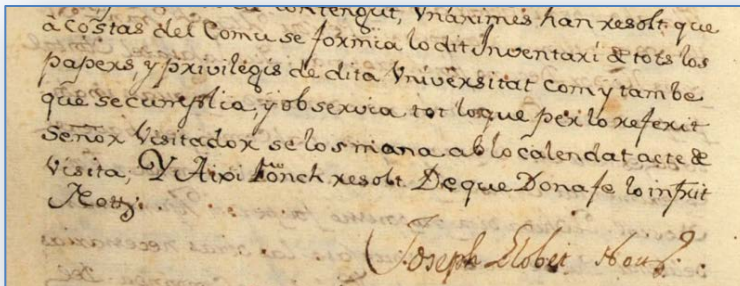
Contingut i context

ARXIU MUNICIPAL
DE CANET DE MAR

Els regidors ratifiquen la providència

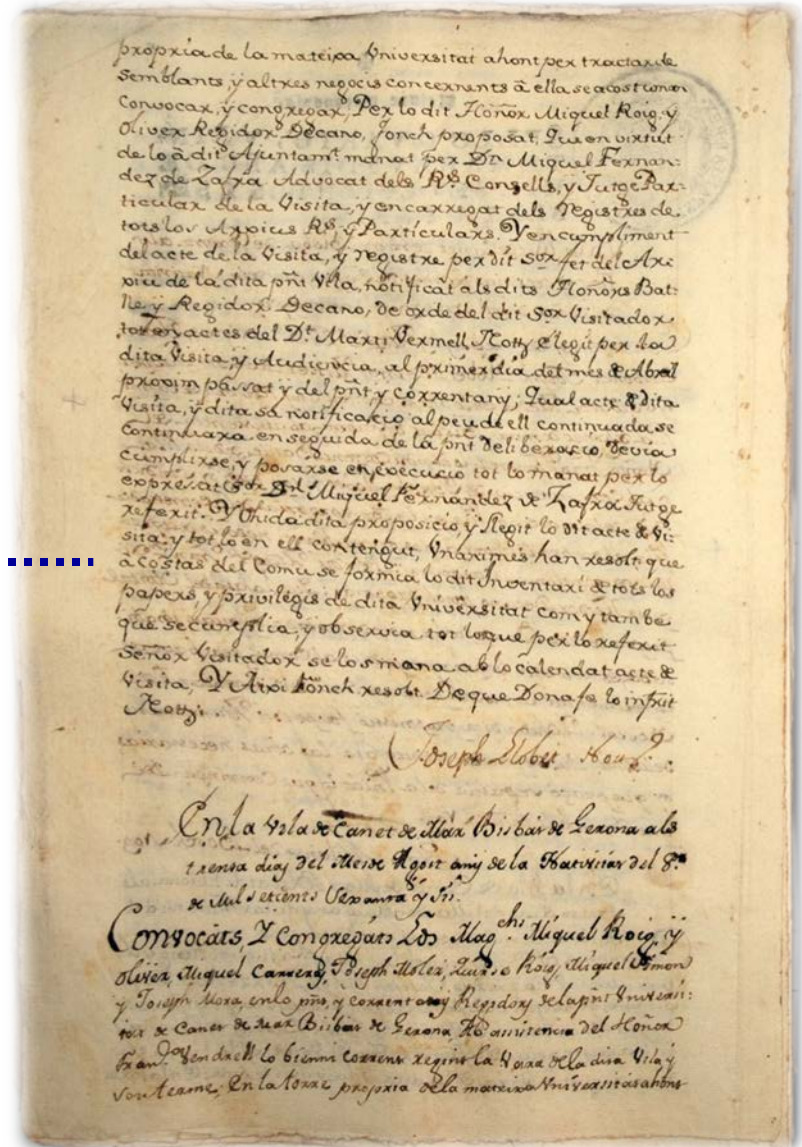
Segons les actes de deliberacions del Consell Municipal, el 13 de maig de 1766 els regidors van resoldre per unanimitat que *"a costas del comú se forma lo dit inventari de tots los papers y privilegis de dita universitat com y tambe que se cumpla y observa tot lo que per lo referit señor visitador se los mana ab lo calendat acte de visita"*

Tot i la ratificació i la voluntat de portar a terme l'esmentada providència, el cert és que l'acta següent del 30 agost del mateix any posa de manifest la necessitat de buscar recursos per fer front a la despesa econòmica que comportava l'adequació i l'inventari dels documents de l'arxiu, que "s'esperava fer", per tant, fora ja del termini de tres mesos donat per l'autoritat.

Acta del Consell Municipal de 13 de maig de 1766.

AMNCM 101 02 01 Llibre 4

Un apunt des del present

Ja hem comentat que l'armari portàtil del 1766 és, fins ara, la primera referència clara sobre l'existència d'un arxiu de l'Ajuntament. Originàriament el Consell Municipal es reunia a la Torre del Mar. Durant segles, però, no va tenir un emplaçament fix, sinó que es reunia en diferents llocs de la vila. Aquest caràcter itinerant va afectar la conservació dels seus fons documentals, així com els esdeveniments convulsos de la història.

No és fins al 1906, que l'Ajuntament es dotà d'una seu pròpia, la casa de la vila, on, al llarg del temps, s'han anat creant diferents dipòsits d'arxiu.

El primer dipòsit s'ubicà a les golfes de l'edifici, en uns armaris de fusta que encara es conserven.

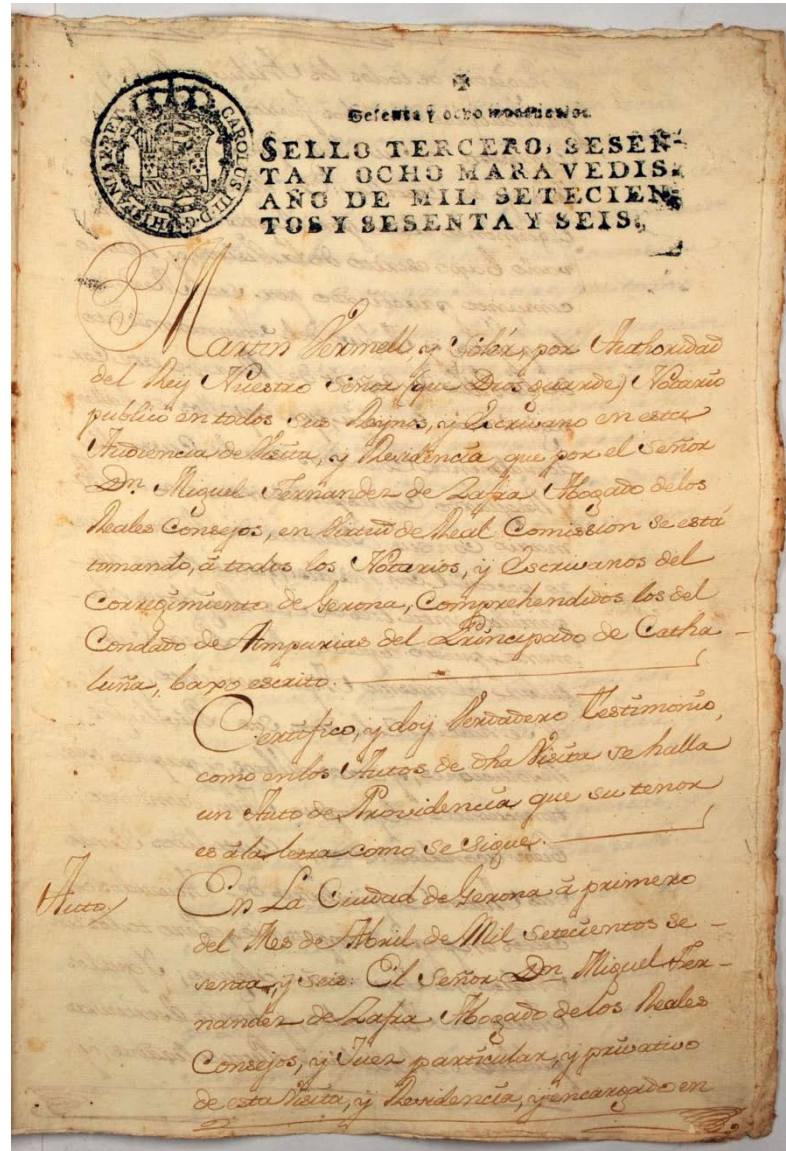
L'ampliació de l'edifici amb la remodelació d'una casa annexa, va permetre la construcció d'un dipòsit d'arxiu a la primera planta de l'edifici, amb prestatgeries fixes metàl·liques.

Darrerament, la capacitat d'emmagatzematge d'arxiu es va ampliar notablement amb la construcció l'any 2011 i 2015 de dos dipòsits amb compactes mòbils a la planta baixa de l'edifici del carrer de la Font.

Actualment els dipòsits contenen més de mig quilòmetre de documents i entre aquests, alguns dels que custodiava aquell armari de fa 251 anys. Sort del primer armari!

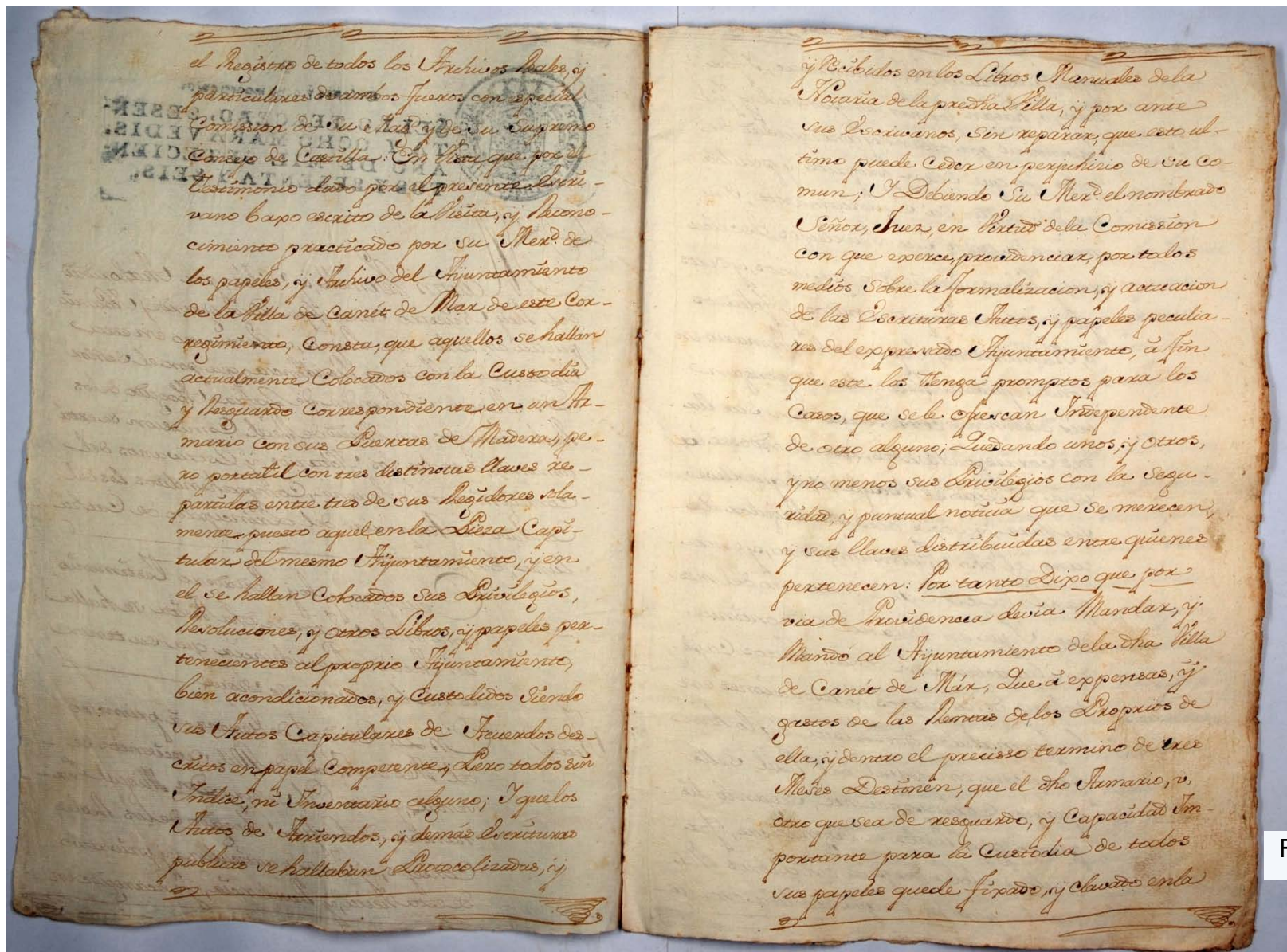
Fol. 1r.

Document d'arxiu, bocí d'història. 1

El document

ARXIU MUNICIPAL
DE CANET DE MAR

el Registro de todos los Archivos Reales, y
particulares de ambos Reinos con especial
Comision de su Magestad y de su Supremo
Consejo de Castilla: En Vista que por el
Certificado dado por el presente Exce-
lente Capo escrivano de la Misma, y recono-
cimiento practicado por su Merced de
los papeles, y Archivos del Ayuntamiento
de la Villa de Canet de Mar de este Con-
regimiento, contra que aquellos se hallan
actualmente colocados con la Custodia
y Resguardo correspondiente, en un Ar-
mario con sus Puercas de Madres, pe-
ro por estar con sus distintas llaves re-
partidas entre tíos de sus herederos cla-
ramente, puseo aquel en la Diosa Capitu-
lular del mismo Ayuntamiento, y en
el se hallan Coletores sus Privilegios,
Revoluciones, y otros Libros, y papeles que
tenen pertenencia al proprio Ayuntamiento,
bien acondicionados, y Custodiados siendo
sus Autos Capitulares de Truendos de-
claros en papel competente, y sea todo sin
Indice, ni Inventario alguno; Y que los
Autos de Truendos, y demas Evenciones
publicas se hallaban desordenadas, y

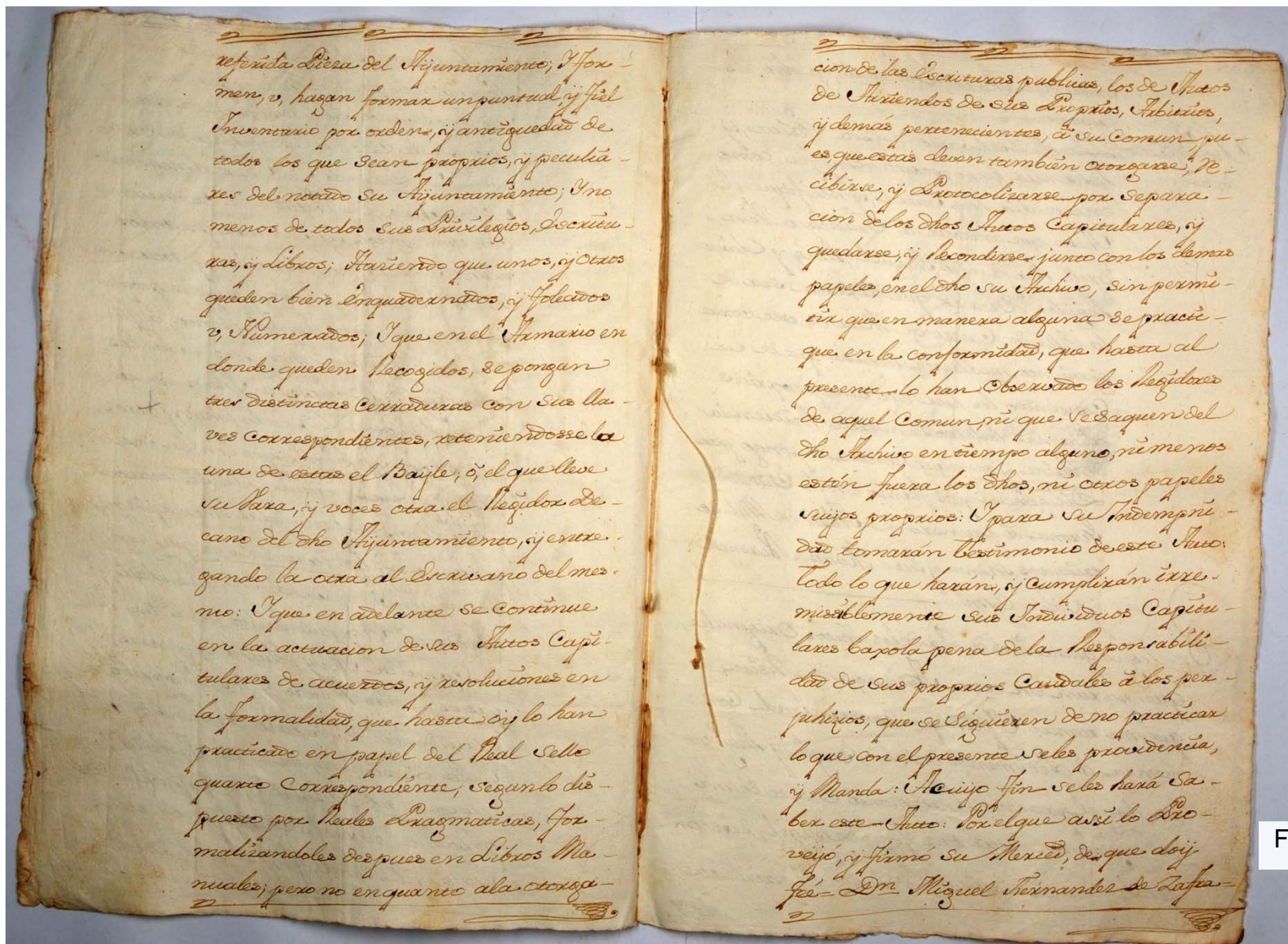
y recibidos en los Libros Manuales de la
Hacienda de la dicha Villa, y por ante
sus Escrivanos, con reparar que este úl-
timo puede caer en perjuicio de su co-
mun; Y Debiendo su Merced el nombrado
Señor, Juez, en virtud de la Comision
con que espone, providenciar, por todos
medios sobre la formalizacion, y actuacion
de las Escrivanas Autos, y papeles peculia-
res del expresado Ayuntamiento, a fin
que este los tenga prompts para los
Casos, que se le ofuscan Independiente
de otro alguno; Quisando unos, y otros,
y no menos sus Privilegios con la segu-
ridad, y puntual noticia que se merecen,
y sus llaves distribuidas entre quienes
pertenecen: Por tanto Dixo que por
via de providencia se via Mandar, y
Mando al Ayuntamiento de la dha. Villa
de Canet de Mar, que a expensas, y
gastos de las Rentas de los Proprios de
ella, y dentro el preciso termino de tres
Meses Destinen, que el dho. Armario, o,
otro que sea de resguardo, y Capacidad Im-
portante para la Custodia de todos
sus papeles quede fixado, y clavado en la

Document d'arxiu, bocí d'història. 1

El document

ARXIU MUNICIPAL
DE CANET DE MAR

referida de las Escrituras del Ayuntamiento; y for-
men, o, hagan formar un puntual y fiel
Inventario por orden, y antigüedad de
todos los que sean propios, y peculia-
res del referido su Ayuntamiento; y no
menos de todos sus Privilegios, Escritu-
ras, y Libros; haciendo que unos, y otros
queden bien enquadernados, y foliados
y numerados; y que en el Armario en
donde queden recogidos, se pongan
tres distintas llaves con sus lla-
ves correspondientes, reservándose la
una de estas el Bayle, o, el que lleve
su llave, y voces otra el Regidor de-
cano del dicho Ayuntamiento, y entre-
gando la otra al Escribano del mes-
mo: y que en adelante se continúe
en la actuación de sus Autos Capitu-
lares de acuerdos, y resoluciones en
la formalidad, que hasta aquí lo han
practicado en papel del Real Sello
quando correspondiente, segun lo dis-
puesto por Reales Pragmáticas, for-
malizándoles después en Libros Ma-
nuales; pero no en quanto ala conserva-

cion de las Escrituras publicas, los de Autos
de Juicios de sus Propios, Privilegios,
y demás pertenecientes, a su Comun-
es, que estas deben tambien conservarse, re-
cibirse, y Protocolizarse por separa-
cion de los dichos Autos Capitulares, y
quedarse, y conservarse junto con los demas
papeles, en el dicho su Archivo, sin permisi-
on que en manera alguna se practi-
que en la conformidad, que hasta al
presente lo han observado los Regidores
de aquel Comun, ni que se saquen del
dicho Archivo en tiempo alguno, ni menos
estén fuera los dichos, ni otros papeles
suos propios: y para su cumplimiento
dado tomarán testimonio de este Auto.
Todo lo que harán, y cumpliran irre-
mirablemente sus Individuos Capitu-
lares a la pena de la responsabi-
lidad de sus propios Caudales a los per-
judicios, que se siguieren de no practicarse
lo que con el presente se les providencia,
y manda: Acuyo fin se les hará sa-
ber este Auto: Por el que así lo Pro-
veyo, y firmó su Merced, de que doy
fe. En Miguel Hernandez de Lupa-

Document d'arxiu, bocí d'història. 1
 El document

ARXIU MUNICIPAL
 DE CANET DE MAR

Ante mí = Martin Semell, y Sobr. Es-
 cusano.

Notificación; Lo el Escrivano de esta Real Audiencia, y
 Real Audiencia bap. ex. c. doí f. c., como
 en este día hize saber, y notifique el
 Auto, que antecede a Francisco Ben-
 dicit Bayle, y a Miguel Noig y Oliver
 Regidor Decano, que dixeron ser de
 la Villa de Canet de Mar de esta Conue-
 gimiento, mediante lectura que de su
 contenido les hize en sus propias
 personas hallados en esta Audiencia
 de Vicia, y para que conste lo pongo por
 Diligencia que firmo en la Ciudad de
 Gerona a primero de Abril de Mil se-
 cientos sesenta y seis = Martin Semell,
 y Sobr. Esco.

Segun que así es de los Autos Originales,
 que pasan en esta Audiencia de Vicia, a
 que me remito. Y para que conste donde Con-
 venga a Sedimento de cho Bayle, y Regido-
 ra, doí el presente Testimonio escrito de ma-
 no agena en estas tres fajas de papel, sin com-
 pretender la siguiente, siendo la primera

del Real Vello Texero, y las restantes dos de
 Comar, que de mi propia mano signo, y firmo
 en la Ciudad de Gerona a dos dias del mismo
 mes de Abril de Mil setecientos sesenta y seis.

M
 Con F. uí
 Ontestim. # 2 # 3 # 4 # 5 # 6 # 7 # 8 # 9 # 10 # 11 # 12 # 13 # 14 # 15 # 16 # 17 # 18 # 19 # 20 # 21 # 22 # 23 # 24 # 25 # 26 # 27 # 28 # 29 # 30 # 31 # 32 # 33 # 34 # 35 # 36 # 37 # 38 # 39 # 40 # 41 # 42 # 43 # 44 # 45 # 46 # 47 # 48 # 49 # 50 # 51 # 52 # 53 # 54 # 55 # 56 # 57 # 58 # 59 # 60 # 61 # 62 # 63 # 64 # 65 # 66 # 67 # 68 # 69 # 70 # 71 # 72 # 73 # 74 # 75 # 76 # 77 # 78 # 79 # 80 # 81 # 82 # 83 # 84 # 85 # 86 # 87 # 88 # 89 # 90 # 91 # 92 # 93 # 94 # 95 # 96 # 97 # 98 # 99 # 100
 Con M. uí

Martin Semell y Sobr. Esco.

1. Àrea d'identificació

Codi de referència: CAT AMCNM 406 MS 14

Nivell de descripció: Unitat Documental Simple

Títol: Certificat de la providència sobre la inspecció de l'arxiu de l'Ajuntament de Canet de Mar –atribuït-

Data: 1766/04/02

Volum i suport: 4 folis, en paper

2. Àrea de context

Nom del productor: Consell de la Universitat de la vila [segle XVI ex. –XIX in.]; Ajuntament de Canet de Mar [ca.1812- actualitat].

Dades sobre l'ingrés: Adquisició del fons Cabanyes, el 25 de gener de 2007

3. Àrea de contingut i estructura

Abast i contingut: Certificat de la providència feta l'1 d'abril de 1766 per Miquel Fernández de Zafra, advocat dels Reials Consells, amb motiu de la inspecció de l'arxiu de documents de l'Ajuntament de Canet que va fer com a comissionat de notaris.

A petició dels regidors de Canet, Martí Vermell i Soler, notari públic, emet un certificat literal del contingut de providència, en la qual es mana a l'Ajuntament que l'armari que custodia el seu arxiu sigui fixat i clavat a la sala capitular, que es modifiquin els panys i se'n faci un inventari dels documents.

La providència es va notificar a Francesc Vendrell, batlle, i Miquel Roig i Oliver, regidor degà, el mateix dia i aquests demanaren que se'n fes una còpia en paper. Datat a Girona.

Avaluació, Tria i eliminació: Conservació permanent

4. Àrea de condicions d'accés i ús

Condicions d'accés: lliure

Llengua i escriptura: Castellà, manuscrit

Instrument de descripció: Catàleg de manuscrits del Fons Municipal, 2016

5. Àrea de documentació relacionada

Documentació relacionada. A l'AMCNM es conserven dues actes del Consell Municipal de 13 de maig i 30 d'agost de 1766, sobre el seguiment de la providència. (Sèrie Llibre d'actes del Consell)

6. Àrea de notes

Notes: Signe notarial de Martí Vermell i Soler

Bibliografia: No n'hi ha d'específica. Sobre Miguel Fernández de Zafra: [CERRO, RAFAEL "Els Lletrats al servei dels Borbons: els alcaldes Majors i Tinentes del Corregidor de Girona durant el segle XVIII" Anals Estudis Gironins, 48 \(2007\)](#)

7. Àrea de control de la descripció

Autoria i data: AMCNM, ISS. Juny de 2017